

Työ- ja elinkeinoministeriö
Arbets- och näringsministeriet

Valtiovarainvaliokunnan verojaosto
sara.kuitunen@eduskunta.fi

Lausunto
12.10.2022

Viite: HE 204/2022 vp

HALLITUKSEN ESITYS EDUSKUNNALLE LAIKSI TULOVEROLAIN VÄLIAIKAISESTA MUUTTAMISESTA

Esityksessä ehdotetaan tuloverolakia muutettavaksi siten, että siihen lisättäisiin väliaikaisesti säännökset sähköenergialaskujen perusteella myönnettävästä kotitalousvähennyksestä.

Lain mukaan verovelvollisen vakituisen asunnon sähkönkäyttöpaikassa 1.1.2023–30.4.2023 kulutetusta sähköenergiasta maksettu määrä oikeuttaisi kotitalousvähennykseen siltä osin kuin se ylittäisi 2 000 euroa ja olisi enintään 6 000 euroa. Verovelvollinen saisi vähentää kotitalousvähennyksenä 60 prosenttia vähennykseen oikeuttavista kustannuksista maksamastaan määrästä.

Työ- ja elinkeinoministeriö esittää lausuntonaan ympäristövaliokunnalle kunnioittavasti seuraavaa:

Sähkön hinta on noussut tuntuvasti viimeisen vuoden aikana Suomessa ja laajasti muualla Euroopassa. Sähkön markkinahinnan ennakoidaan olevan korkea etenkin tulevan talven aikana. Sähkön korkealla hinnalla ja hintapiikeillä voi olla merkittäviä vaikutuksia kotitalouksien taloudelliseen asemaan. Sähköenergialaskujen perusteella myönnettävä kotitalousvähennys on osa tukikokonaisuutta, johon kuuluvat lisäksi vaihtoehtoinen määräaikainen sähkötuki kotitalouksille, jotka eivät voi tehdä vähennystä tulojen pienuuden takia, sekä kaikkia kotitalouksia hyödyttävä sähköenergian arvolisäveron alennus 24 prosentista 10 prosenttiin.

Sähköenergian vähittäismyyjät tarjoavat asiakkaille periaatteessa kolmenlaisia sopimuksia:

- Kiinteähintaiset määräaikaiset sopimukset 1–3 vuodeksi, tyypillisesti tarjotaan kahden vuoden sopimuksia
- Toistaiseksi voimassa olevat sopimukset, joiden hintaa sähkön myyjä voi korottaa kuukausi ennen tehtävällä kirjallisella ilmoituksella
- Pörssihintaan sidotut sopimukset (sähkön hinta vaihtelee tunneittain, vuorokausimarkkinan Suomen aluehinnan päälle maksetaan tyypillisesti 0,2–0,4 snt/kWh pree-mio).

Viime vuodenvaihteessa 54 prosentilla sähkötalokäyttäjistä oli määräaikainen sopimus, 37 prosentilla toistaiseksi voimassa oleva sopimus ja 9 prosentilla pörssisähkösopimus.

Määräaikainen kotitalousvähennys kohdistuu erityisesti kotitalouksiin, joilla on talvikaudella suuri sähkönkulutus esimerkiksi sähkölämmityksen vuoksi ja joilla on kallis sähkösopimus. Sähkö on tulevana talvikautena kallista erityisesti kotitalouksille, joilla on pörssiin hintaan sidottu sähkösopimus tai kesän 2022 jälkeen solmittu kiinteähintainen määräaikainen sähkösopimus. Myös toistaiseksi voimassa olevien sähkösopimusten hintoja on korotettu merkittävästi syksyn 2022 aikana ja niiden hinnat tulevat todennäköisesti seuraamaan talveksi odotettuja korkeita sähkön tukkumarkkinahintoja. Kotitalousvähennyksen 2000 euron omavastuuosuus neljältä kuukaudelta kohdistaa tuen erityisesti niille kotitalouksille, joiden sähköenergiatasku on suuri edellä mainituista syistä. Työ- ja elinkeinoministeriö pitää tuen kohdentumista oikeana.

Työ- ja elinkeinoministeriö yhtyy hallituksen esityksessä esitettyyn näkemykseen, että eri tulotasojen huomioiminen vähennyksessä edellyttäisi täysin uuden verovähennyksen lisäämistä luonnollisten henkilöiden tuloverotukseen ja että uuden verovähennyksen toimeenpano vuoden 2023 ennakoperinnässä ei ole enää tässä vaiheessa mahdollista. Ministeriö yhtyy myös hallituksen esityksessä esitettyyn näkemykseen, että kotitalouksille myönnettävät suorat tukimuodot eivät aikataulusyistä ja käytännön toteutettavuudesta johtuen ole mahdollisia tulevaa talvikautta varten. Esimerkiksi Norjassa käytössä oleva tukimalli, joka huomioi sähkön tukkumarkkinoiden hinnan, edellyttäisi laajoja tietojärjestelmämuutoksia 60 sähkön vähittäismyyjän tietojärjestelmiin eikä muutoksia olisi mahdollista tehdä tulevaa talvikautta varten.

Petteri Kuuva
teollisuusneuvos